

RMDS 05.60

4. izdanje
20.07.2006.

Tehnička podrška programima kontrole SALW vezana za uklanjanje eksplozivnih ubojnih sredstava (EOD) i municiju

Šef kancelarije,
SEESAC,
UNDP Beograd,
Internacionalnih Brigada 56,
11000 Beograd
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Fax: (+381) (11) 344 63 56

Informacija o prevodu prema ISO Vodiču 47

Tip dokumenta: Regionalni standardi razoružanja na mikro nivou	Originalna referenca: RMDS 05.60	Jezik prevoda: Bosanski, srpski i hrvatski (BSH)
		Originalni broj i datum izdanja RMDS 05.60 (2006)

Naslov prevoda: RMDS 05.60 i Tehnička podrška programima kontrole SALW vezana za uklanjanje eksplozivnih ubojnih sredstava i municiju

Naslov originala: RMDS 05.60 and EOD and ammunition technical support to micro-disarmament programmes

Izjava o izvoru i potvrda autentičnosti: Ovaj dokument je prevod originalnog engleskog (britanskog) teksta, kojeg je objavio SESAC Beograd, Srbija. Njegovu tačnost SEESAC je potvrdio na osnovu raspoloživih tehničkih informacija, te ga tako priznao kao zvaničan prevod
--

Datum objavljivanja prevoda: 2006.
--

Upozorenje

Ovaj dokument važi od datuma navedenog na naslovnoj stranici. Pošto su Standardi za regionalno razoružanje na mikro nivou (Regional Micro-Disarmament Standards, RMDS) podložni redovnom pregledanju i revidiranju, korisnici bi trebalo da redovno posećuju Web lokaciju RMDS projekta kako bi proverili trenutno stanje: www.seesac.org

Obaveštenje o autorskim pravima

Ovaj dokument predstavlja Standard za regionalno razoružanje na mikro nivou u jugoistočnoj i istočnoj Evropi (RMDS) i zaštićeno je vlasništvo UNDP. Ovaj dokument u celini, kao ni jedan njegov deo, ne smeju biti reprodukovani, čuvani ili prenošeni ni u kakvom obliku, niti bilo kojim sredstvima, za bilo koju drugu svrhu bez prethodnog pisanog dopuštenja dobijenog od SEESAC, koji zastupa UNDP.

Ovaj dokument se ne sme prodavati.

Šef kancelarije
SEESAC
UNDP Beograd
Internacionalnih Brigada 56
11000 Beograd
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Fax: (+381) (11) 344 63 56

Sadržaj

Sadržaj	iii
Predgovor	iv
Uvod	v
Tehnička podrška programima kontrole SALW vezana za EOD i municiju	1
1 Namena	1
2 Reference	1
3 Termini i definicije	1
4 Sinergija sa drugim međunarodnim aktivnostima	2
5 Funkcionalne oblasti tehničke podrške za EOD i municiju	2
5.1 Prikupljanje informacija i istraživanje	2
5.2 Uklanjanje konvencionalne municije (CMD)	2
5.3 Bezbednost eksploziva	3
6 Polja nadležnosti	3
6.1 Razvojni program Ujedinjenih Nacija (UNDP)	3
6.2 Regionalne organizacije	3
6.3 SEESAC	3
6.4 Organizacije za kontrolu SALW	4
Aneks A (Normativni) Reference	5
Aneks B (Informativni) Termini i definicije	6

Predgovor

Na dan 8. maja 2003. godine raspravljalo se o razvijanju standarda i smernica za regionalno razoružanje na mikro nivou¹ tokom seminara o „lakom i malokalibarskom naoružanju **SALW – Godinu dana posle primene Plana Pakta za stabilnost**“ čiji je sponzor bio Regionalni centar za pomoć pri verifikaciji i implementaciji kontrole naoružanja (RACVIAC). Postignuta je opšta saglasnost o tome da su takvi standardi i smernice poželjni, i SEESAC se složio da razradi okvire, a zatim i da preuzme odgovornost za budući razvoj regionalnih standarda. Dogovoreno je da će Regionalni standard razoružanja na mikro nivou (RMDS) biti organizovan tako da pruža podršku radu na operacionom nivou, i da će ići dalje od veoma uopštenih dokumenata o „najboljoj praksi“ kakvi su trenutno dostupni. Posle široke rasprave između zainteresovanih strana u vezi sa statusom RMDS, dogovoreno je da će se termin „standardi“ koristiti da se naznače tehnička pitanja, dok će se „smernice“ odnositi na „programska“ pitanja. Ceo paket će i dalje ostati pod nazivom RMDS radi lakšeg snalaženja, ali svaki pojedinačni dokument pokazivaće da li na njega treba gledati kao na „standard“ ili na „smernicu“.

Ovaj RMDS² odražava razvoj operativnih procedura, prakse i normi koje su se pojavile tokom prethodne četiri godine u oblasti kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja (Small Arms and Light Weapons, SALW)³. U oblasti regiona i van njega utvrđeni su primeri najbolje i najnovije prakse, i prikazani prema potrebi u okviru ovog RMDS/G.

SEESAC ima mandat po Planu za regionalnu implementaciju Pakta za stabilnost (Stability Pact Regional Implementation Plan) da, između ostalog, ispunjava sledeće operativne ciljeve: 1) da razmenjuje informacije i unapređuje saradnju u uspostavljanju i primeni SALW programa i pristupa u nadzoru i smanjenju naoružanja među akterima u regionu; i da 2) uspostavlja veze i koordinira ovaj program sa drugim relevantnim regionalnim inicijativama. Razvoj RMDS je jedno od sredstava da se taj mandat ispuni.

Rad na pripremi, proveru i revidiranju tih standarda vodi SEESAC, uz podršku međunarodnih, vladinih i nevladinih organizacija i konsultanata. Najnovija verzija svakog standarda, zajedno s informacijama o radu na razvoju, može se naći na Web lokaciji www.seesac.org. RMDS će biti revidiran barem svake treće godine, kako bi odražavao razvoj SALW normi i praksi nadzora, i kako bi izmene bile uvedene u međunarodnu regulativu i zahteve. Poslednja revizija urađena je 1. marta 2006, i ona odražava razvoj Standarda UN integrisanog razoružanja, demobilizacije i reintegracije (IDDRS) www.unddr.org, koji sadrže i RMDS/G kao normativnu odrednicu po pitanjima razoružanja i kontrole SALW.

¹ Definiše se kao: “Nadziranje, prikupljanje, kontrolisanje i konačno uništavanje malokalibarskog naoružanja, odgovarajuće municije i eksploziva i lakog naoružanja kod boraca, a često i kod civilnog stanovništva. Ono uključuje razvoj odgovornih programa upravljanja oružjem i municijom”. Nekada se koristio kao sinonim za kontrolu SALW, ali je danas kontrola SALW opšte prihvaćeni termin. Termin razoružanje na mikro-nivou se u ovom dokumentu koristi samo radi doslednosti u nazivu RMDS/G, kako se ne bi menjao naslov standarda.

² Plan i format RMDS zasnovani su na izuzetno uspešnim Međunarodnim standardima o delovanju mina (International Mine Action Standards, IMAS). SEESAC se zahvaljuje Službi UN za protivminski delovanje (UNMAS) na saradnji tokom razvoja RMDS.

³ Ne postoji dogovorena međunarodna definicija za SALW. Za svrhe RMDS može se primeniti sledeća definicija: “**Sva smrtonosna konvencionalna borbena tehnika koju mogu nositi pojedinačni borci ili lako vozilo, i koja ne zahteva značajne mogućnosti logističke podrške i održavanja.**”

Uvod

Lako i malokalibarsko naoružanje i municija su sami po sebi opasni, i ako se njima pogrešno rukuje ili upravlja mogu prouzrokovati veliku opasnost kako za program lakog naoružanja tako i za globalne mirnodopske napore.

Programi kontrole SALW nužno dovode do toga da se nestabilna i potencijalno opasna municija i eksplozivi predaju istovremeno sa vraćanjem oružja. Ovo ne samo što predstavlja fizičku opasnost po ljudski život, već može biti opasno i za čitav proces razoružanja, demobilizacije i reintegracije. Sve civilne žrtve nastale kao rezultat pokretanja ovakvih programa mogu imati negativan uticaj na kredibilitet organizacije koja izvodi operaciju, što dovodi do gubitka poverenja lokalnog stanovništva u njihove sposobnosti i naknadno povlačenje opšte podrške procesu. Bez odgovarajućih mera bezbednosti za oružje i eksplozive, iskustvo je pokazalo da su ovakve žrtve neizbežne. RMDS 05.10 – Prikupljanje, bavi se detaljno ovim problemom i daje preporuke za operativno isprobanu i bezbednu stručnu metodologiju koja se može koristiti u svim budućim operacijama prikupljanja oružja. Ovim preporukama je delom potrebna podrška osoblja kvalifikovanog za uklanjanje eksplozivnih ubojnih sredstava (EOD) i za municiju.

Pored toga, tehnička podrška i ekspertiza vezana za EOD neophodna je za bezbedno planiranje i izvođenje operacija logističkog uklanjanja (v. RMDS 05.20 – Uklanjanje SALW).

Iskustvo je pokazalo da integracija tehničke podrške za EOD i municiju u širi program kontrole SALW može od samog početka da uštedi vreme, obezbedi efikasnije korišćenje resursa i znatno da poveća bezbednost. Tehnička podrška za EOD i municiju integrisana je u albanske programe kontrole SALW u periodu 1999 - 2002; rezultat je da nije bilo žrtava - civila ili policajaca - tokom faza prikupljanja i uništenja u okviru programa. Ovo nije slučaj sa prethodnim programima kontrole SALW u regionu gde postoji ograničena ili nikakva integralna podrška.

Tehnička podrška programima kontrole SALW vezana za EOD i municiju

1 Namena

Iskustvo je pokazalo da integracija tehničke podrške vezane za EOD i municiju u širi program kontrole SALW može od samog početka da uštedi vreme, obezbedi efikasnije korišćenje resursa i znatno da poveća bezbednost. Zbog toga, ovaj RMDS ilustruje tehničke oblasti gde tehnička podrška za EOD i municiju mogu pozitivno uticati na razvoj i implementaciju programa kontrole SALW.

Važno je da menadžeri programa kontrole SALW razumeju razlike između tehničke podrške za EOD i municiju. EOD kadar je obično obučeni i kvalifikovan za uklanjanje neeksplozivnih ubojnih sredstava (UXO) na operativnom nivou, dok su stručnjaci za municiju obučeni i kvalifikovani da pruže dodatnu podršku za uništenje municije na logističkom nivou, kao i da informišu po svim pitanjima skladištenja municije i bezbednosti eksploziva. Od suštinske je važnosti da menadžeri programa konsultuju odgovarajuće stručnjake za svaku određenu fazu svog programa. Na primer, tehničar za EOD teško da će moći da pruži odgovarajući nivo tehničkog znanja sa detaljnim opisom rizika neželjene eksplozije u nekom skladištu municije.

2 Reference

Lista normativnih referenci data je u Aneksu A. Normativne reference su važni dokumenti na koje se poziva u ovom standardu, i koje čine sastavni deo odredbi istog. Sledeći IMAS standardi obuhvataju uništenje zaliha municije i eksploziva i zbog toga moraju biti normativne reference ovih RMDS:

- a) IMAS 11.10 – Uništenje zaliha;
- b) IMAS 11.20 – Operacije otvorenog sagorevanja i otvorene detonacije (OBOD); i
- c) IMAS 11.30 – Smernice nacionalnog planiranja.

Nacionalne institucije i organizacije za uništenje moraju konsultovati i slediti smernice koje se nalaze u navedenim IMAS prilikom planiranja i izvođenja uništenja municije i eksploziva. Najnoviji IMAS mogu se naći na www.mineactionstandards.org.

3 Termini i definicije

Lista termina i definicija iz ovog standarda navedena je u Aneksu B. Kompletan glosar svih termina i definicija iz serije RMDS dat je u RMDS 02.10.

U RMDS seriji standarda, reči 'mora', 'treba' i 'može' se koriste radi izražavanja određene mere pridržavanja. Upotreba ovih reči je u skladu sa jezikom koji se koristi u svim ISO standardima i smernicama.

- d) 'mora' se koristi za iznošenje zahteva, metoda ili specifikacija koji se primenjuju u cilju saobražavanja standardu;
- e) 'treba' se koristi za ukazivanje na preporučene zahteve, metode ili specifikacije; i
- f) 'može' se koristi za ukazivanje na mogući metod ili pravac delovanja.

Termin 'nacionalna nadležna struktura' odnosi se na državne odsek(e), organizaciju(je) ili instituciju(je) u svakoj SALW zemlji koja ima dužnost da reguliše, upravlja i koordinira SALW aktivnostima.

4 Sinergija sa drugim međunarodnim aktivnostima

Tehnička kompleksnost, osetljivost, potencijalni rizici, široka distribucija i veliki obim UXO, municije i eksploziva u posleratnim sredinama zahtevaju efikasno i stručno upravljanje i izvođenje analize rizika. Uvek postoje problemi vezani za procedure dovođenja u bezbedno stanje, uklanjanje, bezbedno skladištenje, rukovanje i transport UXO, municije i eksploziva i ovi rizici se moraju svesti na minimum, ali u skladu sa operativnim okruženjem. Dobri tehnički saveti i podrška na svim nivoima preduslov su budućeg uspeha operacija podrške miru. Ravnoteža i naglasak ovih informacija zavisiće od količine UXO, municije i eksploziva u nekom društvu, od opaženog stepena rizika i tempa kojim se odvijaju operacije.

Opasnost od eksploziva u nekoj zajednici u periodu posle rata obuhvata tri glavne grupe; 1) mine i UXO; 2) Lako i malokalibarsko naoružanje (SALW); i 3) bezbednost zaliha i uništenje konvencionalne municije. Trenutno ne postoji formalni integrisani odgovor međunarodne zajednice na ove opasnosti. Reagovanje je fragmentirano, sa loše definisanim poljima nadležnosti međunarodnih i regionalnih organizacija. Što je još važnije, nijedna međunarodna ili regionalna organizacija još nije izvela analizu opasnosti pre nego što je počela sa intervencijama u posleratnim sredinama. Razlog tome je što ovakve institucije ne koriste iskustvo i znanje EOD organizacija stečeno još na strateškom nivou za vreme planiranja njihove reakcije.

Tehničko predznanje i obuka nekih EOD stručnjaka ⁴ angažovanih na programima delovanja mina čini ih idealnim za pružanje tehničke podrške operacijama i izvan aktivnosti raščišćavanja mina i UXO. Nedavno iskustvo u Albaniji ⁵ pokazuje mnogobrojne primere ovakve podrške, počevši od upravljanja zalihama do utvrđivanja stručne metodologije u fazi vraćanja oružja u okviru UN programa kontrole SALW. Na osnovu tog iskustva ustanovljene su i druge oblasti tehničke podrške koje su neophodne za bezbednost od eksploziva kako neke angažovane UN sile tako i civilnog stanovništva u zoni operacija; one se smatraju posleratnim aktivnostima. Evolucija i razvoj ovakve tehničke podrške mogli bi biti ključni faktor za smanjenje rizika u budućim post-konfliktnim operacijama.

Zbog toga menadžeri programa operacija kontrole SALW moraju istraživati potencijalnu sinergiju sa ostalim programima koji se bave širom oblašću bezbednosti eksploziva u društvu. Tako će se na najbolji način iskoristiti slabi tehnički resursi i obezbediti od samog početka da ne bude preklapanja obaveza.

5 Funkcionalne oblasti tehničke podrške za EOD i municiju

Ova klauzula RMDS ilustruje oblasti tehničke podrške u kojima EOD operateri i stručnjaci za municiju treba da daju svoj doprinos tokom operacija kontrole SALW. Stepem tehničkog doprinosa mora se odrediti na osnovu obuke i kvalifikacija EOD operativca ili stručnjaka za municiju.

5.1 Prikupljanje informacija i istraživanje

Tehničko znanje i podrška treba da se pruže u sledećim oblastima:

- a) razvoj plana prikupljanja i sabiranja, (v. RMDS 05.80);
- b) određivanje i analiza opasnosti tokom razvoja programa; i
- c) obuka i tehnički kapaciteti lokalnih EOD ili tehničke mogućnosti vezane za municiju.

5.2 Uklanjanje konvencionalne municije (CMD)

Tehnička pomoć i podrška potrebna je u sledećim oblastima:

⁴ Postoje velike razlike u obuci i obrazovanju, i stoga stručnoj osposobljenosti EOD stručnjaka. Pre donošenja pojedinačnih odluka o složenim oblastima EOD ili tehničke podrške u pogledu municije, trebalo bi se konsultovati sa SEESAC-om.

⁵ NATO EODASTT Izveštaj o završenim operacijama od 5. maja 99.

- a) razvoj (i pružanje ako je izvan lokalnih mogućnosti) kapaciteta za EOD reagovanje u vidu dovođenja u bezbedno stanje UXO koji se otkrije u fazi prikupljanja;
- b) razvoj sistema uništenja zaliha za velike količine vraćene municije i eksploziva; i
- c) EOD obuka nekog lokalnog kapaciteta u oblasti EOD.

5.3 Bezbednost eksploziva

Tehnička pomoć i podrška potrebna je u sledećim oblastima:

- a) evidentiranje municije i eksploziva, (v. RMDS 04.20);
- b) proračun i utvrđivanje zona opasnosti na mestima prikupljanja oružja (WCP), (v. RMDS 05.10);
- c) "bezbedno za prenos" – pregled vraćene municije i eksploziva;
- d) bezbedno prenošenje i skladištenje municije i eksploziva;
- e) praćenje i upravljanje municijom i eksplozivima;
- f) za vreme pregovora sa nacionalnim strukturama nadležnim za uništenje SALW; i
- g) kampanje informisanja javnosti o problemu SALW.

6 Polja nadležnosti

6.1 Razvojni program Ujedinjenih Nacija (UNDP)

UNDP bi trebalo da primeni RMDS na svoje programe, aktivnosti i ugovore po pitanju SALW intervencija, u regionu jugoistočne i istočne Evrope izuzev u slučaju da lokalna situacija isključuje njihovu efikasnu primenu. U takvim okolnostima, kada jedna ili više RMDS ne odgovaraju situaciji, UNDP će obezbediti alternativne specifikacije, uslove i smernice.

UNDP bi trebalo da pruži, u okviru svojih resursa, neophodne EOD i tehničke informacije vezane za oružje, svim svojim programima kontrole SALW u regionu. UNDP može dodeliti ovu funkciju SEESAC-u.

6.2 Regionalne organizacije

Regionalne organizacije moraju pružiti neophodnu EOD podršku i ekspertizu vezanu za municiju, u okviru svojih resursa, svim svojim programima za kontrolu SALW u regionu. Oni mogu konsultovati SEESAC o mogućnosti dodeljivanja ove dužnosti SEESAC-u.

6.3 SEESAC

SEESAC pruža operativnu i tehničku podršku, i upravlja informacijama, u okviru resursa i na zahtev, svim programa SALW intervencija u regionu jugoistočne i istočne Evrope.

6.4 Nacionalna SALW struktura

Nacionalna struktura nadležna za SALW ima funkciju utvrđivanja i održavanja nacionalne regulative i procedura za EOD i tehničku podršku u pogledu municije programima SALW intervencija. Ovi nacionalni propisi i procedure moraju biti u skladu sa RMDS, i drugim relevantnim nacionalnim i međunarodnim standardima, propisima i uslovima.

Oni treba da obezbede odgovarajuću EOD i tehničku podršku za municiju nacionalnom SALW programu.

6.4 Organizacije za kontrolu SALW

NVO, komercijalna preduzeća i druge organizacije koje učestvuju u operacijama prikupljanja SALW, moraju obezbediti, prema potrebi, da tehničko osoblje sa odgovarajućim kvalifikacijama i iskustvom iz oblasti EOD i municije bude angažovano kao podrška njihovom doprinosu programu SALW.

Aneks A **(Normativni)** **Reference**

Normativni dokumenti koji slede sadrže odredbe koje, kroz reference u ovom tekstu, predstavljaju odredbe ovog dela standarda. Nijedna od ovih publikacija se ne odnosi na zastarele reference i njihove kasnije amandmane ili revizije. Bez obzira na to, strane u ugovoru zasnovanom na ovom delu standarda svakako bi trebalo da istraže mogućnost da primene najskorije izdanje normativnih dokumenata koji su naznačeni dalje u tekstu. Za važeće reference, važi najnovije izdanje normativnog dokumenta na koji se one oslanjaju. Članovi ISO i IEC redovno prave registre trenutno važećih ISO ili EN:

- a) RMDS 05.30 – Skladištenje i sigurnost oružja;
- b) RMDS 05.40 – Skladištenje i bezbednost municije i eksploziva;
- c) IMAS 11.10 – Smernice za uništenje zaliha;
- d) IMAS 11.20 – Operacije otvorenog spaljivanja i otvorene detonacije (OBOD); i
- e) IMAS 11.30 – Smernice nacionalnog plana za uništenje zaliha;.

Treba koristiti najnoviju verziju/izdanje ovih referenci. SEESAC poseduje primerke svih referenci korištenih u izradi ovog standarda. SEESAC takođe vodi evidenciju najnovijih verzija/izdanja RMDS standarda, vodiča i reference, i oni se mogu potražiti na veb sajtu RMDS: <http://www.seesac.org/>. Nacionalne strukture nadležne za SALW, poslodavci i druga zainteresovana tela i organizacije bi trebalo da nabave ove primerke pre nego što započnu sa izvođenjem SALW programa.

Note: ISO Vodič br. 51 definiše pojmove 'rizika' i 'bezbednosti' i dalje smernice za njihovo korišćenje u drugim ISO dokumentima. Definicije i procedure izložene u Vodiču 51 koriste se u ovom i drugim standardima u RMDS seriji standarda i smernica.

Aneks B (Informativni) Termini i definicije

B.1.1 eksplozivi

supstanca ili mešavina supstanci koja pod spoljnim uticajem može brzo da oslobodi energiju u obliku gasova i toplote. [AAP-6]

B.1.2 uklanjanje eksplozivnih ubojnih sredstava (EOD)

Detekcija, identifikacija, procena, osiguravanje, pronalaženje i finalno odstranjivanje neeksplozivnih ubojnih sredstava. Deo ovoga može biti i osiguravanje i/ili uklanjanje one eksplozivne municije koja je postala opasna zbog oštećenja ili propadanja, kada je njeno uklanjanje izvan mogućnosti onih koji čija je to redovna dužnost.⁶

Napomena: Prisustvo municije i eksploziva, tokom operacija kontrole SALW, zahteva neizbežno i određeni stepen EOD odgovora. Nivo ovog odgovora zavisi od stanja u kome se municija nalazi, stepena njenog propadanja i načina rukovanja u lokalnoj zajednici.

B.1.3 razoružanje na mikro nivou

prikupljanje, kontrola i uklanjanje malokalibarskog naoružanja, municije, eksploziva, lakog i teškog naoružanja od boraca, a takođe, često, i od civilne populacije. Njegov sastavni deo je i razvoj programa za odgovorno upravljanje oružjem i municijom.

B.1.4 nacionalne vlasti

u kontekstu SALW, ovaj termin se odnosi na vladina ministarstva, organizacije ili institucije u zemlji nadležnoj za propisivanje, upravljanje i koordinaciju SALW aktivnosti.

B.1.5 procedura dovođenja u bezbedno stanje (RSP)

primena specijalnih alatki i metoda uklanjanja eksplozivnog naoružanja koje obezbeđuju prekid funkcija ili razdvajanje bitnih komponenti radi sprečavanja neprihvatljive detonacije.⁷

B.1.6 rizik

kombinacija verovatnoće pojavljivanja štetnog događaja i ozbiljnost izazvane štete. [ISO Guide 51: 1999(E)]

B.1.7 analiza rizika

slstematska upotreba raspoloživih informacija radi identifikacije opasnosti i procene rizika. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.8 određivanje rizika

sveobuhvatni proces koji uključuje analizu rizika i procenu rizika. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

B.1.9 procena rizika

⁶ Smernice Ujedinjenih nacija za uništavanje zaliha, Jun 2000.

⁷ NATO definicija.

proces zasnovan na **analizi rizika** koji utvrđuje da li je postignut **podnošljivi rizik**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

**B.1.10
bezbedno za prenos**

Napomena: tehnička procena fizičkog stanja i stabilnosti naoružanja i eksploziva, koju daje kvalifikovani tehničar ili tehnički rukovodilac, pre bilo kakvog predloženog premeštanja.

**B.1.11
bezbednost**

stepen slobode od neprihvatljivog **rizika**. [ISO Vodič 51: 1999(E)]

**B.1.12
lako i malokalibarsko naoružanje (SALW)**

Svo smrtonosno oružje koje može da nosi pojedinačni borac ili lako vozilo i koje ne zahteva ozbiljnu logističku podršku i održavanje.

Napomena: U opticaju je veći broj definicija pojma SALW i međunarodni konsenzus o «ispravnoj» definiciji tek treba da bude postignut. Gore navedena definicija će se koristiti za potrebe RMDS.

**B.1.13
standard**

standard je dokumentovani dogovor koji sadrži tehničke specifikacije ili druge precizne kriterijume, koje treba koristiti konzistentno, kao pravila, smernice ili definicije karaktteristika, da bi se osiguralo da materijali, proizvodi, procesi i usluge odgovaraju svojoj svrsi.

Napomena: Cilj RMDS je da poboljša bezbednost i efikasnost kontrole SALW podržavanjem poželjne procedure i prakse kako u glavnim štabovima, tako i na terenu. Da bi bili efikasni, standardi treba da budu merljivi, mogući, proverljivi i pogodni za definisanje.

**B.1.14
neeksplozirana ubojna sredstva (UXO)**

eksplozivna borbena tehnika koja je napunjena, aktivirana, ili na drugi način pripremljena za dejstvo i koja je izbačena, ispaljena, lansirana, ili postavljena na takav način da predstavlja opasnost po aktivnosti, instalacije, ljudstvo ili materijal i ostaje neeksplozirana namerno bilo zbog kvara ili iz bilo kojeg drugog razloga.⁸

**B.1.15
mesto za prikupljanje oružja (WCP)**

privremena ili polu-stalna lokacija postavljena u skladu sa principima sigurnosti za eksplozive i naoružanje, koja treba da služi kao centar za predaju lakog i malokalibarskog naoružanja (SALW) od strane civilnih lica.

⁸ NATO Definicija.